

pressiviteit, waardoor hij veel kan zeggen en daarbij toch verre blijven van alle kleine gedetailleerdheid, zijn vormen groot kan houden zonder leeg of verwaterd te lijken. Het is of hij het rondende, het sierlijke soms bewust verwerpt in zijn schijnbaar bruto afhakken van een schoenspits, in het hoekig fatsoeneeren van een hoedrand, in het stugge lijnverloop van een kleedingstuk. Het is in dit verband instructief, door een zekere overeenkomst in de dispositie der figuur, een teekening van een herdersjongen van Adriaen van de Velde (R.P.K.) en een aquarel van overeenkomstig onderwerp door Van Troostwijk in Teyler's verzameling te vergelijken. Te meenen, dat naast Van de Velde's elegantie de kunst van den ander als op klompen gaat, zou van een hoogst eenzijdig oordeel blijk geven. Beide kunstenaars getuigen van hun tijd, de eerste als smaakvol interpreterator van de groote barokkunst, de laatste als krachtigste vertegenwoordiger van een tijdperk, dat, wilde het eerlijk zijn, zich alles opnieuw verwerven moest. Maar niettemin is zijn kracht geen plompheid, want teekende hij ook niet meisjes-, vrouwefiguren, die, bij al de beslistheid van lijn, een gratie hebben in de omschrijving der vormen, een statieusheid in details als de plooierval van een rok, die het werk in beginsel de houding van het waarlijk klassieke doen deelachtig worden, waarvan het de hoogte en de liefelijkheid bezit. Want geenszins kil of onaandoenlijk is het: zonder een teedere aandacht is het niet mogelijk, als in een der schoonste teekeningen van deze soort (R.P.K.), in de ruglijn van het model zulk een fijne spanning uit te drukken, elders in den omtrek van een gelaat zooveel noblesse te geven. Dit zijn geen schildersteekeningen, notities slechts om uitgewerkt te worden, maar pure uitingen van strenge teekentucht, door een hoogen schoonheidszin geadeld, in zich zelf volkomen. Zijn studiën naar mannelijk model bezitten in het algemeen deze loutere schoonheid niet, doch ze zijn daarom niet minder karaktervol. Wie zich den afstand wil aanschouwelijk maken tusschen wat voor dien tijd gangbare norm mocht heeten en het werk van Van Troostwijk, vergelijkte zijn teekening van een hengelenden jongen met een schets van Hulswit (beide R.P.K.), die, klaarblijkelijk naar hetzelfde model *), slechts uit een verschillend gezichtspunt zijn gezien. Naast de onbestemde schetsmatigheid van Hulswit staat de exactheid van den ander, die, overal breed blijvend, met een kleine differentiatie in de techniek niettemin allerlei in zijn figuur nader karakteriseert. Maar bovenal, hoe vol toewijding is dit alles gedaan, met hoeveel verdieping heeft de kunstenaar zich in zijn sujet ingeleefd.

Naast de talrijke dierstudies en de teekeningen naar het menschbeeld, nauwelijks minder in getal, vraagt men zich af, denkende aan de bewaarde schilderijen en aan die, welke bij de veiling van '75 in den catalogus

*) De figuur komt eveneens voor op een der prenten van J. E. Marcus' Studiewerk. Marcus heeft daarvoor meermalen teekeningen van Van Troostwijk benut.